

Ameriške čete v Italiji oživele v močni ofenzivi

Rusi zasedli Berdčev, železniško križišče in glavno trdnjavo točko nemške obrambne črte, in čez 60 drugih vasi in naselbin. Moskva naznanila uspehe v operacijah na baltiškimi fronti.—Rumunske vojaške avtoritete odredile evakuacijo Besarabije.—Ameriški bombniki bombardirali glavno mesto Bolgarije.—Ameriški pomorščaki drobe japonski odpor na Novi Britaniji

Zavezniški stan v Alžiru. 6. jan.—Ameriška peta armada na italijanski fronti je danes stopila v močno ofenzivo na deset milj široki fronti skupno z angleškimi četami in je pogoltna Nemce iz postojanke San Vittore. Zavezniška ofenziva, ki se vrši v dežju in snegu, je napredovala za osvojitve Cassina. Američani prodirajo na obeh straneh ceste, ki vodi naravnost v Rim.

London, 6. jan.—Na stotine angleških bombnikov je sinoči napadlo Stettin ob Baltičnem morju, kjer je središče za zalaganje nemške armade v Rusiji.

London, 6. jan.—Prva ruska armada v Ukrajini, katere poveljnik je general Nikolaj Vatutin, je po petdnevnih ljutih bitkah zasedla Berdčev, važno železniško križišče in glavno trdnjavo točko nemške obrambne črte, ki štiti Poljsko in Rumunijo. Okupacijo mesta je naznanil premier Stalin.

Berdčev leži 25 milj južno od Zhitomira in tam je bil glavni stajnišče nemškega feldmaršala Fritza von Mansteina in članov njegovega štaba. Zasedbo tega mesta so Rusi dobili kontrolo nad komunikacijskimi zvezami med Ukrajino, Poljsko in Rumunijo.

Radio-Berlin je prej priznal, da so se nemške čete umaknile iz vzhodnega dela mesta pod pritiskom ruske oborožene sile. Berdčev je imel v predvojni dobi 51.000 prebivalcev. Železnica, ki spaja Berdčev z Zhitomir in Kazatimom na jugu, kjer se odpira pot v Rumunijo, je v ruskih rokah. Nemška armada 500.000 do 750.000 vojakov na ozemlju ob krivini Dnjepra je zdaj v past in v nevarnosti uničenja.

Moskva poroča, da je Vatutinova armada okupirala poleg Berdčeva čez 60 drugih naselbin in vasi v prodiranju proti zapadu. Prve kolone te armade se bližajo Sarnju, ki leži 35 milj zapadno od stare poljske meje. Nemška bojna četa ob reki Sluc se ruši pod udarci ruske sile.

Na baltiškimi fronti je ruska armada pod poveljstvom generala Ivana Bagramjana izvajala nadaljnje uspehe. Zasedla je čez 50 naselbin v zadnjih dveh dneh in dobila kontrolo nad železnico, ki spaja Vitebsk z Veliko Luko.

Zavezniški stan v Alžiru. 6. jan.—Oddelki pete ameriške armade so prodrli eno miljo daleč in zasedli strateške višine na vzhodni strani San Vittora, indijske čete osme britske armade pa so okupirale kos ozemlja v bližini Jadranskega morja, se glasi naznanilo.

Italijanske čete so se pridružile ameriškim v operacijah proti nemški sili v hribih gore Samucure, katerih cilj je okupacija Cassina, kjer se odpira pot v Rim. Te podpirajo bojna letala z bombardiranjem nemških pozicij.

Nemški vojaški inženirji grade trdnjavo črto od Cassine do Pescara, luke ob Jadranskem morju. To je bilo razkrité po naznanilu, da je bil general Oli-

ver Leese imenovan za vrhovnega poveljnika osme britske armade. Nasledil je generala Bernarda Montgomeryja, ki je bil izbran za poveljnika britske sile na kopnem, ki bo invadirala zapadno Evropo.

Ameriški bombniki so se večeraj dvignili s svojih baz v Italiji, preleteli Jadransko morje in bombardirali Sofijo, glavno bolgarsko mesto, kakor tudi Dupnico, 50 milj južno od Sofije. Berlin poroča, da so bombe ubile 60 ljudi v Sofiji in ranile čez sto drugih.

Francoska postaja v Brazzaville, zapadna Afrika, poroča, da so rumunske vojaške avtoritete odredile evakuacijo civilnega prebivalstva iz Besarabije, province, proti kateri prodirajo sovjetske čete. Prve so oddaljene samo 90 milj od meje Besarabije.

London, 6. jan.—Ameriške letalske trdnjave in bombniki so ponovno metali bombe na Kiel, bazo nemških podmornic, mesta in industrijska središča v zapadni Nemčiji in na nacistična letalska oporišča pri Bordeauxu in Toursu, Francija. V Kielu so tudi lajdjedelnice.

Ameriški letalci so sestrelili 95 nemških bojnih letal v spopadih v zraku. Angleški letalci so istočasno metali bombe na Berlin. Zavezniška letalska invazija se nadaljuje.

Zavezniška baza na Novi Gvineji. 6. jan.—Ameriški pomorščaki, ki so se izkrcali na Novi Britaniji, prodirajo naprej in drobe odpor japonske sile, se glasi naznanilo. Blizu se Borgenu, japonski mornarični in letalski bazi. Pričakuje se, da bo kmalu padla.

Bombniki sedmega ameriškega letalskega zbora so večeraj spet metali bombe na otoke Marshallove grupe. Ti so Mil, Jaluit in Wotje. Bombe so porušile več japonskih vojaških naprav in zanetile požare.

Mestni uslužbenci zapretili s stavko

Philadelphia, Pa., 6. jan.—Kljub apelu voditeljev unij Ameriške delavske federacije, naj odlože oklic stavke, so mestni delavci in uslužbenci izjavili, da se bodo držali zaključka, sprejetega na shodu. Izjavili so, da bodo zastavljali danes v znak protesta, ker je bila zahteva za zvišanje plače za deset odstotkov zavrnjena.

Beg nemških civilistov iz Berlina

Curih, Švica, 6. jan.—Sem dospela poročila iz zanesljivih virov govore o masni evakuaciji civilistov iz Berlina, ki je tarča masnega zavezniškega bombardiranja iz zraka. Vlaki odvažajo civiliste iz glavnega mesta v centralno in južno Nemčijo.

Australija razkrila vojne izgube

Sydney, Avstralija, 6. jan.—Vojni minister F. M. Forde je objavil poročilo o avstralskih izgubah od začetka vojne. Te znašajo 55.890 ubitih, ranjenih, pogreanih in ujetih vojakov.

Partizani zdrobili nemške napade

Ljute bitke za
posest Banjeluke
se nadaljujejo

London, 6. jan.—Jugoslovanski partizani so zdrobili ofenzivno nemške sile v vzhodni Bosni in okupirali tri mesta, se glasi naznanilo. To pravi, da so partizani iztrgali tudi otok Pag ob Jadranskem morju iz rok sovražnika.

Nemška oklopna armada na fronti Bosanski Novi-Banjalučka je reokupirala nekatere pozicije po ljutih bitkah s partizani, poroča glavni stan te armade. Srdite bitke za posest Banjeluke se nadaljujejo na cestah tega mesta. Nemci in hrvaški ustaši drže zapadni del tega mesta.

Mesta v Bosni, katera so zasedli partizani, so Vlasenica, 33 milj severovzhodno od Zadra, Novi Varoš v Sandžaku, 22 milj severovzhodno od Plevlje, in Pančina v pokrajini Žumberak. Partizani so odbili napad nemške kolone na svoje pozicije pri Pribroju, 15 milj severozapadno od Novega Varoša. Partizani se morajo boriti proti Nemcem in Mahajlovičevim četnikom na ozemlju v bližini Plevlje.

Otok Pag, dolg 37 milj, katerega so partizani zasedli, leži med Reko in Zadrom, južno od Raba in Krka. Poročilo trdi, da so partizani odbili napad nemške kolone pri Crikvenici, 17 milj južnovzhodno od Reke.

Kandidat finskega ministra poražen

Stockholm, Švedska, 6. jan.—Financijski minister Vajno Tanner, glavni finski politični voditelj, je doživel prvi poraz, ko so socialni demokratje odklonili njegovega kandidata za tajnika stranke. Za tajnika je bil izvoljen Juusi Lonkainen, članikar in član finskega parlamenta. M. Topi, Tannerjev kandidat, znan kot sovražnik Rusije, je bil poražen.

Ruski general dospel v Washington

Washington, D. C., 6. jan.—General Leonid G. Rudenko, pomoljni vrhovni poveljnik ruske letalske sile, je dospel v Washington z namenom, da pospeši pošiljanje ameriškega orožja, streliva in drugega vojnega materiala v Evropo v zvezi s pripravi za ofenzivo proti Nemčiji. Pričakuje se, da se bo dotok ameriškega orožja v Rusijo povečal v prihodnjih mesecih.

Odbor podaljšal veljavnost pogodbe

Washington, D. C., 6. jan.—Vojni delavski odbor je podaljšal veljavnost pogodbe med unijo American Communications Assn. in Western Union Telegraph Co., ki krije čez 15.000 uslužbencev. Sedanja pogodba ostane v veljavi do razpisa volitev glede reprezentacije delavcev pri kolektivnih pogajanjih.

Influenca hosi ljudi v Neaplu

Neapel, Italija, 6. jan.—Influenca se vedno divja v tem mestu in kosi prebivalce. Doznava se, da je v zadnjih desetih dneh umrlo najmanj 350 ljudi. Ameriška zdravstvena komisija sodeluje z vojaškimi avtoritetami v naporih, da se bolezen omeji.

POVOJNI SVET BO RAZKOSAN V SFERE VPLIVA

Senator Johnson tolmači
zaključke razgovorov

IZOLACIJA JAPON- SKE NAPOVEDANA

Denver, Colo., 6. jan.—Zavezniške velesile bodo razkosale povojni svet v sfere vpliva po izjavi senatorja Edwina C. Johnsona. On je dejal, da ustanovitve takih sfer predvidevajo zaključki, sprejeti na konferencah predstavnikov štirih velesil—Amerike, Velike Britanije, Kitajske in sovjetske Rusije—v Kairu, Egiptu, in Teheranu, Perziji.

Senator je naglasil, da Amerika nima teritorialnih teženj, vendar upa, da bo razvila komercialni imperij na široki podlagi.

Glede teritorialnih zadev je Johnson napovedal, da bo sovjetska Rusija dominirala baltičske države, severne balkanske države, Poljsko, Čehoslovaško, Nemčijo in Francijo. Nekatere pokrajine, ki pridejo pod njeno dominacijo, bodo postale del Sovjetske unije. Rumunija in Nemčija pridejo pod sovjetsko policijsko nadzorstvo, Francija, Bolgarija, Jugoslavija in Čehoslovaška pa bodo imele tesne zveze z Rusijo. Vzhodna Prusija bo izginila.

Norveška, Holandija in Belgija, kakor tudi kolonije zadnjih dveh držav v Afriki in na Daljnem vzhodu, pridejo pod dominacijo Velike Britanije. Slednja bo tudi kontrolirala afriški kontinent, Španijo, Italijo in Grčijo, države ob Sredozemskem morju. Portugalska, stara zaveznica Velike Britanije, obdrži sedanjí status. Velika Britanija bo morala v svojih sferah vpliva pobijati komunizem, obenem pa kopperirati s sovjetsko Rusijo. Amerika, Velika Britanija in Rusija bodo sodelovale s Kitajsko in izvajale skupno kontrolo nad Daljnim vzhodom.

Japonska bo izolirana na svojem otoku. Vse pokrajine, otok in poseščine, katere je osvojila z orožjem v zadnjih petdesetih letih, ji bodo odvzete. Velesile bodo skrbjele, da Japonska ne postane nikdar več agresivna vojaška država.

Medcelinske letalske zveze

Ameriška družba
razkrila načrte

London, 6. jan.—Družba American Export Lines je razkrila načrte glede ustanovitve medkontinentalnih letalskih zvez, ki naj bi služile Parizu, Rimu, Atenam, Bombaju, Capetownu, Chicagu, Washingtonu in mnogim drugim mestom v povojni dobi. Uradniki kompanije so izjavili, da so za to, da se promet na teh letalskih črtah začne takoj po zaključitvi sedanje vojne. Vojaška transportna letala se lahko preuredijo za civilni promet v povojni dobi.

Okrog 8400 milj dolga letalska črta preko severnega Atlantika naj bi spojila Washington, New York, Chicago, Boston, Bombaj, angleške otoke, Pariz, Rim, Ateno, Kairo, Bazo in Karschi. V Atenah naj bi se črta presekala in tvorila vejo, ki bi služila Istanbulu, Bukaresti in Sevastopolu.

Črta preko južnega Atlantika, dolga okrog 9000 milj, naj bi povezovala Portoriko, Trinidad, Belem, Natal, otoke grup Ascension in Windhoek, Dakar, Casablanca, Alžir, Rim in Capetown.

Domače vesti

Is Sheboygana
Sheboygan, Wis.—Dne 31. decembra je tukaj umrl Josip Prime, star 65 let in doma iz Male Bukovice pri Ilirski Bistrici na Notranjskem. V Ameriki je bival 38 let in zapuščal ženo, v San Franciscu pa omoženo hčer. Bil je član društva 344 SNPJ od začetka, katerega mu je izkazalo zadnjo čast po civilnem obredu.

Novi grobovi v Penni
Ambridge, Pa.—Dne 22. decembra je umrla Ivana Posega, članica društva 33 SNPJ, stara 60 let in rojena v Soteski pri Novem mestu na Dolenjskem. Tukaj zapuščala dva sinova in dve hčeri.—Dolje je po tridnevni bolezni pljučnici umrl John Cvetko, član društva 699 SNPJ, star 35 let in rojen v Clevelandu, O. Tukaj zapuščal ženo in tri mladoletne otroke, v Clevelandu pa mater, brata in dve sestrí.

Dobra vest iz zapada
Kemmerer, Wyo.—Iz Homedala, Idaho, je prišla vest, da je tamkajšnja družina Cegnar dobila hčerko prvorojenke. Mati Mary Cegnar je iz dobro znane in spoštovane družine Čadež v Homedalu in vsi so člani društva 267 SNPJ. Upanje je, da tudi prvorojenka kmalu postane članica mladinskega oddelka SNPJ. Čestitke!

Is Clevelanda
Cleveland, Dne 31. jan. je po dolgi bolezni umrl Jos. Mišmaš, po domače Lukov, star 57 let in rojen v Spodnjem Kalu pri Ambursu na Dolenjskem. V Ameriki je bil 40 let in tukaj zapuščal tri sinove in hčer. Bil je član društva 28 SNPJ.—Dolje je za pljučnico umrl Peter P. Kren, star 61 let in doma iz okolice Trsta. Bil je član društva 264 SNPJ in zapuščal ženo, sina in dve hčeri.—Nadalje je umrla Frances Marolt, članica društva 129 SNPJ, stara 58 let in doma od Delnic. Zapuščala moža, štiri sinove in tri hčere.

Poljaki ne zaupajo Rusiji

Usoda dežele
v Stalinovih rokah

Chicago, 6. jan.—Profesor Valclav Lednicki, načelnik slovanškega oddelka na univerzi Harvard, je v razgovoru s časnikarji dejal, da je glavno vprašanje zdaj, ko se Rusi bore proti Nemcem na poljskem ozemlju, ali so oni osvoboditelji ali osvobodilci. Lednicki je bil profesor na poljski univerzi v Krakovu pred nemško invazijo Poljske. V marcu 1. 1940 je pobegnil v Belgijo, kjer je ostal, dokler niso Nemci udri v to deželo. Iz Belgije je pobegnil v Francijo in od tam v Lizbono, Portugalska. Tam je ostal nekaj tednov in potem odpotoval v Ameriko.

"Končna usoda Poljske je v Stalinovih rokah," je dejal. "Rusija ni bila nikdar nepopularna na Poljskem. Kadar so se predstavniki obeh držav sestali, je običajno prevladoval sporazum. Zmagovite ruske armade bi morale biti pozdravljene na Poljskem, kar pa zavisi od sovjetrov. Če se bodo izrekli za kooperacijo, bodo dobili odziv s strani poljskega ljudstva. Rusija ne bo pridobila ničesar z osvojitvijo Poljske. V njenem lastnem interesu je, da postane Poljska neodvisna in močna država, da kot taka tvori trdno odbojno steno med Nemčijo in Rusijo. Poljska vloga v prošlosti je bila zaviranja nemške agresije in v sedanjem konfliktu se zgodovina ponavlja."

Lednicki je dalje rekel, da Poljaki ne zaupajo Rusiji in da bodo vztrajali pri zahtevi, da mora Poljska obdržati vse predvojne pokrajine. Ta zahteva je v soglasju z načeli Atlantikega čarterja in provizijami rusko-

Ne pozabite na narodni shod

CHICAGO, ILL.—S tem se slovensko občinstvo v Chicagu in okolici ponovno opozarja in saeno priljazno vabi na velik javni shod s programom, ki se bo vršil to soboto ali 8. januarja 1944 v dvorani SNPJ, 2659 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. pod pokroviteljstvom tukajšnjih podružnic JPO-SS in SANSA.

Kakor znano, bo v soboto in najbrž tudi v nedeljo sboroval v tem mestu skupni odbor SANSA, ki ga je pred enim letom izvolil Slovenski narodni kongres, da deluje za osvoboditev naše stare domovine. Prišli bodo narodni zastopniki iz raznih mest in naselbin ali takorekoč vseh strani Zedinjenih držav. Mi jih seveda veselo pozdravljamo in kličemo: dobro nam došli!

V počast tem odličnim gostom, ki jim je Slovenski narodni kongres poveril tako važno mislo, se bo torej vršil ta velik narodni shod. Tudi Slovenci in Čineci in okolice hočemo svetu dokazati, da smo narodno zavedni in gojimo globoko simpatijo do starejših bratov in sester v našem kraju ter jim hočemo pomagati. To bomo lahko svedčano demonstrirali ob priliki letnega zborovanja celokupnega odbora Slovenskega ameriškega narodnega sveta ali SANSA, ki se to-pot vrši v Chicagu.

Na programu so dobri govorniki, med temi Eibin Kristan, rev. S. Maletich in Louis Adamič, od katerih boste slišali zanimive reči o stari domovini in položaju slovenskega naroda. Sodelovala bodo naša pevska društva in drugi glasbeni talenti. Program bo pester in poln stvar globoko zanimiva ter sene poučna in razvedrila. Po programu pa bo prosta zabava in ples. Skratka: to bo ena najbolj zanimivih in potrebnih prireditvev, kar smo jih še imeli v Chicagu.

Zato—cenjeni rojaki in rojakinje, bratje in sestre—vsi na ta velik narodni shod! Pokažimo, da smo res zavedni in čutimo z nesrečnimi rojaki v starem kraju ter živimo z duhom časa!

Za pripravljalni odbor
V. CAINKAR.

Nova stavka jeklarskih delavcev

Več tovarn v Penn-
sylvaniji prizadetih

Youngwood, Pa., 6. jan.—Čez 2200 jeklarskih delavcev je zastavkalo v tovarni Robertshaw Co. in zavrla produkcijo jekla za armado in letalsko silo. Stavkarji so člani unije CIO.

Okrog 4500 delavcev je zavezanih v stavkah v zapadni Pennsylvaniji. Čez tisoč jih je zastavkalo v tovarni American Steel & Wire Co. v Donori, nadaljnjih 900 pa v tovarni Dresser Manufacturing Co. v Bradfordu. Stavko je izzvalo vprašanje zvišanja meze. Pričakuje se, da bodo avtoritete posegle v konflikt med stavkarji in kompanijami.

britske pogodbe. Poljska se ne jezi na Veliko Britanijo, ker ji ni prikočila na pomoč, ko so jo Nemci invadirali. Ona ve, da Velika Britanija ni bila pripravljena in da ji ni mogla pomagati. Ta incident je že pozabljen in Poljaki občejujejo junastvo in odločnost britskih vojakov v bojih proti sovražniku. Oni tudi vedo, da bi bila Velika Britanija zdrobljena, če ji ne bi bila v kritičnem momentu prikočila na pomoč Amerika z vso svojo ogromno silo.

SESTANEK VODI- TELJEV ŽELEZ- NIŠKIH UNIJ

Razpravljali bodo o iz-
ravnavi mezdnega
spora

ODPUST ŽELEZNI- CARJEV IZ ARMADE

Washington, D. C., 6. jan.—Reprezentantje osemnajstih železniških bratovščin in unij, ki še niso sprejele Rooseveltovega kompromisnega predloga glede zvišanja plač, se bodo danes sestali v Washingtonu v dveh grupah. Pričakuje se, da bo na tem sestanku padla odločitev za ali proti nadaljevanju opozicije glede izravnave kontroverze na podlagi Rooseveltovih pogojev.

Voditelji bratovščin, ki imajo čez milijon članov, so se odločili za sklicanje konference potem, ko je Roosevelt instruiral poseben odbor, naj poseže v kontroverzo. Načelnik tega odbora je E. R. Shaw iz Springfilda, Ill., bivši član državnega vrhovnega sodišča v Illinoisu.

Ta odbor je dobil 30 dni časa za sestavo poročila v zvezi z mezdno kontroverzo. Bratovščine zahtevajo med drugim plačo in pol za čezurno delo. Shawov odbor je prej odobril predlog, da se plača železničarjem zviša za štiri do deset centov na uro.

Bert M. Jewell, načelnik reprezentativnega odbora železniških bratovščin, še ni priznal oblasti Shawovega odbora. Donald R. Richberg, pravni svetovalec bratovščin, je izjavil, da kontroverza ne spada v območje slednjega odbora. On je tudi naglasil, da je Roosevelt ignoriral provizije železniškega zakona, ko je imenoval odbor.

Voditelji treh bratovščin—kurjačev in strojevodij, izprovalnikov in spremnikov—bodo razpravljali glede sprejetja kompromisnega predloga o zvišanju plače članom teh bratovščin za devet centov na uro. General C. P. Gross, ki operira železnice v imenu vojnega departmanta, je izrekel upanje, da bo kontroverza kmalu izravnavna.

J. M. Johnson, član komisije za meddržavno trgovino, je predlagal odpust okrog 250.000 železničarjev iz armade pri zaslišanju pred senatnim odsekom za meddržavno trgovino, da se zamah vrzel, ki je nastala na železnici, ker so bili železničarji pozvani v vojaško službo. Dejal je, da eden železničar, ki se vrne na delo, lahko več koristi delali nego tisoč drugih, ki ostanejo v armadi.

Zahteve za likvidacijo italijanskih fašistov

Neapel, Italija, 6. jan.—Na steh poslapij so se pojavili napisi z zahtevo, da morajo biti vsi znani fašisti v južni Italiji likvidirani. Letaki, katere baje širijo komunisti, trdijo, da Bado-glijeva vlada je zaposlena le z zakrivanjem zločinov, katere je izvršil fašistični kralj Viktor Emanuel. Zavezniška vojaška vlada je instruirala mestne avtoritete, naj zasledujejo in aretirajo osebe, ki so razpečale letake.

Francoska igralka obsojena v smrt

London, 6. jan.—List Bir Hakeim, ki ga izdajajo podtalne francoske grupe, poroča, da so te obsodile filmsko igralko Danielle Darrieux v smrt v odsotnosti na obtožbo sodelovanja z nacijo. Igralka je odpotovala iz Hollywooda, Cal., v Pariz 1. 1938. Ona je imela vodilno vlogo v amerškem filmu "The Rage of Paris" in v francoskem "Mayerling."

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in okolice Cook Co., \$7.50 za leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.
Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nemarčnih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštoino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

156

Datum v oklepaju na primer (January 31, 1944), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam lost ne ustavi.

Več luči na Jugoslavijo!

Irving Pflaum, urednik inozemskih vesti pri čikaškem dnevniku Daily Timesu, je 3. januarja objavil v omenjenem listu članek, ki tukaj sledi v prevodu v celoti:

"Čudna povest o kralju Petru in Titu iz Jugoslavije je sestavljena iz misterijev, ki naraščajo v nove misterije in iz obdolžitve, ki izjavljajo nove obdolžitve.

Včeraj so nam povedali, da je Peter zapustil Kairo in odšel nekam po "tajnih opravkih". Sleherni dan čitamo protislovna poročila o obsežnosti in aktivnostih Titovih partizanov, kakor tudi Petrovih četnikov pod Mihajlovičem.

Vse to nam pripovedujejo, v resnici pa ne vemo ničesar, kaj je prav za prav na tej stvari. Sovjetski, angleški in ameriški propagandisti, ki vodijo propagando za Tita, se tepejo v objavah z omejitvami, toda srditimi propagandisti kralja Petra, a nihče nam ne more povedati, kje je resnica.

Zdi se mi, da bi mi mogli odkriti vsaj del resnice, če bi bil anglo-ameriškim častnikarskim poročevalcem dovoljen obisk obeh glavnih stanov v Jugoslaviji, ampak zavezniško poveljstvo na Srednjem vzhodu ne pusti poročevalcem v Jugoslavijo, kar je vsekakor odredba višjih oblasti.

Nekako pred dvema mesecema se je nekemu poročevalcu posrečilo kljub uradnim omejitvam, da je obiskal neko partizansko središče na obrežju Jadranskega morja. Bil pa je tam le nekaj dni in videl je zelo malo. Moral se je hitro vrniti, kajti zagrozili so mu z odvzetjem poverilnice, brez katere ni mogel obstane nobenega vojnega poročevalca, ako ponovno poskusi z obiskom te vrste. Slučaj tega poročevalca je bil svarilo za vse druge poročevalce, naj se držijo proč od Jugoslavije.

Vzrost ugotovitve vsaj približne resnice o položaju v Jugoslaviji je očitna vsakomur, kdor se resno zanima za ta položaj. Javno mnenje (v Ameriki) o tej zadevi, ogrevajoče se za to ali ono stran jugoslovanske kontroverze, se danes formira le na bazi nezanesljive propagande same. Važno je, da svobodno nannenje sveta lahko ugotavlja dejstva, drugače ni svobodno.

Se več. Ako je to, kar se dogaja glede Jugoslavije, merilo za podobne dogodke v drugih deželah, je to zelo nevarno merilo ali precedent. Recimo, da se enaka procedura ponovi v kateri koli drugi deželi v Evropi, kako naj ljudstvo Amerike in Anglije izve, kaj osvobodjena ljudstva Evrope prav za prav hočejo, če bodo vse naše informacije glede prizadetih ljudstev prihajale izključno od političnih propagandistov? Ob času, ko bodo častnikarski poročevalci imeli svobodno pot v osvobodjeno Evropo, bo prekasno, kajti propagandisti bodo do takrat že dosegli svoj namen in, marsikdo bo sprejel njihovo verzijo kot resnico.

Ako so partizani (v Jugoslaviji) tako številni in močni, kakor poročajo zavezniški propagandisti, tedaj ne bi smelo biti nobenega razloga in nobenih težav za odhod izbranih častnikarskih poročevalcev—onih, ki so že dokazali svojo zanesljivost in objektivnost—v Jugoslavijo. Zdi se, da imata obe stranki v Jugoslaviji zadostne pripomočke za oddajanje poročil v inozemstvo, torej bi zanesljiva poročila že danes lahko prihajala iz Jugoslavije v Ameriko.

Razume se, da bi cenzorji obeh jugoslovanskih strank ovirali odposiljanje vesti, ki niso ugodne zanje, kljub temu bi mi lahko dobili vsaj del resnice, ko bi poročevalci zapustili Jugoslavijo in poročali iz krajev zunaj Balkana ali kasneje, ko bi po radiu ali drugače poročali o svojih vtisih.

Skrajni čas je, da zavezniški voditelji dovolijo več luči na Jugoslavijo v obliki nepristranskega poročanja. Naj dovolijo ameriškemu tisku, da izvrši v Evropi delo, katero mu spada."

Tako Irving Pflaum.

Docela se strinjamo z njim. Pflaum do danes še ni pokazal nobenih simpatij za to ali ono stranko v jugoslovanskem konfliktu in enako odklanja obe propagandi: ono iz Kaira, ki služi Petrovi velenjski vladi, kakor ono, ki prihaja izključno s partizanske radiopostaje, o kateri še vedno vztrajajo vesti, da je v Rusiji.

Nalavnost tragično je, da glede tako važnih dogodkov nimamo nobenih objektivnih, nepristranskih poročil z lica mesta, iz katerih bi lahko izvedeli vsaj približno resnico o situaciji. Resnica se najlažje izve iz več neodvisnih poročil, ki se potem primerjajo.

Vsem onim, ki radi čitajo le to, kar žele in hočejo čitati in brez pomisleka pogoltnjejo s kostmi in dlako vred vse, kar jim servira propaganda, jim kajpada zadostuje to, kar dobe—pa naj bo to velenjska propaganda iz Kaira, Washingtona ali Pittsburgha, ali pa partizanska propaganda z ruske radiopostaje, razširjena preko Londona in New Yorka.

Drugim pa to ne zadostuje. Drugi, katerim je ta propaganda prirojena do kosti in katerim je odločno za resnico, hočejo več; oni hočejo objektivna, nepristranska poročila. Med temi je tudi Irving Pflaum in nešteto drugih v Ameriki.

Obe današnji propagandi iz Jugoslavije ne moreta biti resnični ali pa sta le deloma resnični. Za ono, katera ima več resnice na svoji strani, bi bila neodvisna in nepristranska poročila koristna.

Resnica o vsej tej zadevi mora enkrat priti na dan—in prišla bo, če ne prej, pa po vojni. Če bi prišla že danes, bi bilo preprečenih mnogo nepotrebnih sporov in marsikdo bi si prihranil dragoceno energijo, ki jo zdaj zapravlja po nepotrebnem.—I. M.

Glasovi iz naselbin

Glas vojaka

Albuquerque, N. Mex.—Name-nil sem se, da zopet nekaj napišem za dnevnik Prosveto. Ker mi je potekla naročnina 30. nov. in ne bi rad videl, da bi mi list ustavili, prilagam celoletno naročnino \$6.50, da bom prejemal Prosveto skozi 1944. V dnevniku je vedno kaj koristnega in podučnega čtiva in bi mi bilo med drugorodci še bolj dolga, če bi ga ne dobival.

Meseca maja sem bil na dopustu doma v Barbertonu, O., za 15 dni. Vsak dan so me prišli obiskat moji prijatelji in sorodniki in enako sem jih tudi jaz obiskoval. V spremstvu mami-ce in sinčka sem obiskal družino John Koprivnik v Doylestownu, O. Bil sem vesel našega obiska. Mrs. Koprivnik nam je dobro postregla z domačo pečenko, on pa z domačim jabolčnikom, starim več let.

Ravno tiste dni je bil na 30-dnevnem dopustu njih sin Sgt. Joe Koprivnik. On služi pri infanteriji in se nisva videla že dolgo, zato sva se toliko bolj z veseljem pogovarjala. On mi je tudi pokazal na zemljevidu, kje je že bil preko luže v boju z Japonci. Njegova mati pa nam je pokazala stvari, ki jih je Joe prinesel iz Nove Zelandije in otoka Akvidorja, med temi tudi nekaj slik. Na eni sliki sem videl ljudčrca, ki je v vsaki roki držal človeško glavo, navezano na vrvi.

Ker imajo Koprivnikovi lepo in precej obsežno domačijo, sem šel s Koprivnikom v hlev. Moram reči, da imajo zelo lepo živino, da bolj malo vidiš tako lepe v tamkajšnji okolici. Čas je hitro bežal in morali smo se posloviti. Ker bi morali hoditi 15 minut do busa, nas je vojak Joe zapeljal z "lizo" domov v Barberton.

Potem sem v spremstvu mami-ce in sinčka obiskal v Clevelandu družino Louis Cermelj, družino John Horvatin, Steva Mejaka in družino Frank Kapel. Kjer smo tudi prenočevali. Vsi navedeni naj sprejmejo našo iskreno zahvalo za prijazen in postrežbo.

V Barbertonu sem v spremstvu mami-ce in sinčka obiskal tudi družino John Vujovich, očeta in mame moje žene. Pred odhodom je mame strašno pčitala moji ženi, koliko dobrega je zanj storila, odkar sem pri voljakih; za odhodnico je še rekla, da noče nič slišati od nas, ne dobrega, ne slabega. Menda sta bila oba jezna, ker moja žena ni hotela kupiti—"križvega pota" za \$65.

Mislil, da je moja žena imela dovolj težak križev pot, kar bo priznal vsakdo, ki jo pozna. Za tistih \$65 je pa bolje, da si je kupila potrebščin zase in za sinčka. Križev pot pa imam tudi jaz sam že nad 20 mesecev in je težji kot oni za \$65.

Dne 31. maja sem z ženo in sinčkom odpotoval iz Barbertona. Že zgodaj jutraj je prišlo več mojih sorodnikov in prijateljev, da se od nas poslovijo. Rečem, da se mi je bilo stori-lo, ko sem segel v roke mojemu stricu Jerryju Zupcu, ki nas je odpe-

ljal z avtom na postajo v Akron. Jerry, lepa hvala za prijazen pozdrav. Vožnja z vlakom do Chicago je bila prijazna, od tam naprej pa zelo muha, kajti vozovi so bili nabiti s potniki. Dosti voljakov je moralo stati; če si zapustil sedež, ga nisi več dobil. V Chicagu smo morali čakati na vlak Santa Fe od 6. popoldne do 1:30 ponoči. Od tam do tukaj smo se vozili samo 41 ur.

Dospelvi v Albuquerque, smo se s takšnim odpeljali v stanovanje, ki sem ga bil že prej najel. Še tisto popoldne smo dobili tudi dva naša kovčega, naložena do vrha s potrebinami. Ko se malo odpočijemo, mi da žena dve knjižici za odmerke in pravi, naj grem v trgovino, ker sem v mestu bolj znan in nakupim kaj živila. Kaj sem hotel—šel sem.

V trgovini vzamem voziček in ga do vrha naložim z različnimi potrebčinami. Ko pridem do osebe, ki šteje pointe, sem takoj videl, da je nekaj narobe: pre-malopointov za tisto, kar sem nabral in polovico mi je ven zmetal. Je res tako kot pravi "Big Tony," da brez pointov ne moreš ničesar kupiti.

Meseca julija mi je zbolela žena in potem sem moral hoditi sam v trgovino. Bil sem bolj previden kot prej. Nekega dne grem po potrebine v vojaško trgovino tukaj na letališču, kjer je bolj poceni kot v mestu. V tej trgovini lahko kupi le tisti, ki ima izkazilo od škadranskega komandanta, da ima družino pri sebi. V tej trgovini je vse lepo v vrsti in lepem redu. Nekega dne sem videl tudi sivolasega majorja, ki je porival voziček s koškom in štel—pointe.

Dne 7. sept. je bila moja žena operirana. Doma sem imel devetmesečnega sinčka. K sreči sem dobil neko ženo, da ga je varovala podnevi od 7. zjutraj do 5. popoldne, ko sem bil na delu. Težko je bilo, nisem vedel, kaj bi počel: ali naj grem najprvo k ženi v bolnišnico, ali poskrbim za sinčka in zase, ali pa v prodalajno, ki je odprta do 6:30.

Žena je bila v bolnišnici enajst dni. Ko je prišla domov, je bilo takoj bolje za nas vse tri. Naša sreča je bila, ker smo imeli dobre sosedo, ki so nam dosti pomagali in nam šli na roko, dokler smo živeli v mestu. Z ženo sva pisala njeni sestri, ki služi kot služkinja v Akronu. Prosila sva jo, naj pride k nam v Novo Mehiko na naše stroške, toda je odgovorila, da raje služi pri tisti gospodinjici. Ona ji je torej več kot lastna sestra.

Dne 3. nov. smo se preselili v novo stanovanje. Sedaj živimo prav blizu letališča v vladni hiši, ki je petosobna in zelo lična znotraj in zunaj. Sedaj imam le deset minut hoda do mojega dela. Do busa imam dve minuti hoda, vožnja pa me stane deset centov za okrog šest milj daljave.

V mojem prejšnjem dopisu sem poročal, da delam v kuhinji, sedaj pa naj povem, da sem že od meseca junija za vrtnarja in čistila okrog barak. To delo mi je dal naš poročnik, ki že ve, da

Tone ni lenuh. V poletnem času, ko je bilo malo več dela skozi pet mesecev, me je poročnik nagradil še s posebno plačo \$15 vsak mesec. Na škadranski komandant pa me je nagradil s sledečim spričevalom:

Army Air Forces Bombardier School, 384th Bombardier Training Squadron, Kirtland Field, Albuquerque, New Mexico, August 18, 1943.

This is to certify that Cpl. Anthony Koluza Jr. 3537760 of this Organization has permission to wear the Medals, Badges or Awards named below:

Good Conduct Medal

Commanding:

John W. Allen Jr.—2 St. A. C.

Na tem letališču nas je šest Barbertončanov že 18 mesecev. Pred božičem sem povabil enega izmed njih, naj pride k nam za praznike. Pa mi je lepo odgovoril, da se bo za praznike raje dobro natreskal.

Božični dal je bil tukaj zelo lep—kakor da bi zapovedal bogovom, da mora tako biti. Ko sem zjutraj vstal in stopil iz hiše, se mi je nudil lep prizor: vsa okolica je bila bela. Strehe, zemlja, trava in grmovje je bilo odeto s pol palca debelo belo odejo. Ponoči je deževalo, proti jutru pa je hitro pomrznilo. To je bil zelo redek prizor v teh krajih, kakor mi je povedal neki domačin.

Ze večkrat sem čital v Prosveti, da so med italijanskimi ujetniki v tej deželi tudi naši slovenski fantje iz Primorja. Tudi jaz imam tri brate v Italiji—Alojzija, Franceta in Stanka. Vsi trije so bili v italijanski armadi. Njih naslov doma je bil: Gor-nja Košana št. 14; St. Peter na Krasu, okraj Postojna, Italija.

Mogoče se med temi ujetniki nahaja tudi kateri izmed mojih bratov. Slučajno, če bi kateri izmed čitatev Prosvete izvedel za kakoga slovenskega ujetnika, ga prosim, naj mi sporoči na spodnji naslov.

Pred časom sem slišal, da je v taborišču v bližini tega mesta par sto italijanskih ujetnikov. Namenil sem se, da bom šel po novem letu do tega taborišča, da poizvem, če se med ujetniki nahaja tudi kak primorski Slovenec.

Pri mojem škadru služi ducat fantov italijanske narodnosti. Dva od teh fantov sta šla v ome-njeno taborišče do ujetnikov. Spraševala sta, če je kak ujetnik iz Neapla in res jih je bilo šest.

Meni sta osebno povedala, da so v tem taborišču ujetniki iz vseh krajev Italije in da ni težko dobiti dovoljenja, da se z njimi pogovori, ako dokažeš, da si v sorodstvu z ujetnikom. To pišem ob zaključku leta 1943. Želim iz srca, da bi se kaj kmalu povrnilo zdravi in zmogoviti domov k svojim dragim.

Cpl. Anthony Koluza, 3537760, 3530 Ave. E, Project Drive, Albuquerque, N. Mex.

Kmalje in vojna

Broughton, Pa.—Tudi jaz se večkrat spominjam, kako se nam je slabo godilo v starem kraju v prvi svetovni vojni. Kar smo čez leto prideli, so v jeseni prišli državni mošje, pregledali kmetom, koliko so prideli in "odvišek" vzeli; pustili so jim le njih odmerke.

Bila sem tri leta pri moji krstni botri, ki je bila vdova in stara 60 let. Imela je malo posestvo in zato tudi ni veliko pridela. Spomladi je imela še štiri merni-

Italijanski vojaki na fronti pete ameriške armade.

ke koruze, kar naj bi zadostovalo do prihodnjega pridelka. Shranjena je bila v drugi hišici v skrinji. Neke noči je prišel zlikovec in tisto koruso ukradel. Ko smo zjutraj vstali, najdemo okna razbita in skrinjo prazno.

Kaj bo pa zdaj? Kupiti se ni dalo nikjer, ker je država vse pobrala. Naj se je usmilla neka sosedica in dala mernik koruze, kar je moralo zadostovati za dalj časa. Neke dan sem bila tako lačna, da sem šla k sosedu kruha prosit, toda domov sem šla praznih rok, ker ga tudi sosedica ni imela. Botra je imela prašička, češ, da ga bo zaklala za božične praznike, ali v jeseni je poginil. Tako nismo imele nič.

Žena je včasih skuhalo žgancev in jih polila z orehovo vodo, toda se teh ni bilo dovolj; dostikrat je bil na mizi samo koruzni krompir.

Včasih to pripovedujem mojim hčeram. Pa pravijo, da tukaj smo v Ameriki in nam še ni treba jesti žgancev. Seveda imamo tukaj še vsega dovolj in nam ni treba misliti, kaj bomo jedli.

Moram se zahvaliti številnim prijateljem za božične kartice, ki sem jih prejela iz raznih krajev. Hvala Katie Kraine iz Detroita za poslani dar, kakor tudi moji sestri Agnesi Kržnik iz Detroita za enako darilo mojim hčerkam. Najlepša hvala obema. Anna Grobin. 52.

O tem in onem

St. Louis, Mo.—Za božične praznike so bili doma na vojaškem dopustu sledeči člani našega društva 107 SNPJ: William Majnarič, William Franko in John Medved, vsi trije fejsť fantje. Želim, da bi bili tudi ob prihodnjem božiču skupaj s svojimi dragimi.

Moja žena je že skoraj vsa iz sebe, ampak ji ni zamere. Dasi je še mlada, ima pri voljakih dva sinova, tri brate in nečaka. Bratje in nečaki so člani društva 115 SNPJ v Jolietu.

Na božični dan sem imel na kosilu dva vojaka iz Scott Fielda, Ill.—Normana Harlicka, doma iz Pittsburgha, Pa., in Darvella Jordana iz Carlhagasa, Tex. Zadnji je oženjen in ima sedem mesecev starega sina, pri voljakih pa je osem mesecev. Oba sta bila zelo prijazna in hvaležna. Ko sta stopila v hišo in se malo ogledala, sta se izrazila, da se počutita kot doma. Ko sta zagledala precej obloženo mizo, sta se začudila in rekla, da nista mislila, da imajo v civilu še toliko dobrega za pod zob, ker je vse na pointe. Well, perutnina se dodaja še dobi brez pointov.

Kar se tiče St. Louisa, tukaj še ne občutimo nobenega pomanjkanja. Seveda se kakšna stvar bolj težko dobi, ali lahko tudi brez nje prebijemo. Za božič nismo imeli nič snega, dasi smo zimo okusili že v začetku decembra, ko je bilo pet pod ničlo. Novo leto pa imamo lepo belo.

Dan pred božičem so se delavci v tovarni hoteli malo postaviti in so vtihotapili nekaj "železne" v delavnico. Dasi so jo tudi bosu, ki rad pogleda v steklenico. Pa je malo preveč nagnil in rezultat je bil, ko je stopil iz umivalnice, se je zavalil po stopnicah. Ampak tega še ni bilo dovolj. Skopal se je na svojo "kajtrgo" in pozabil, da je ob cesti preveč električnih in telefonskih drogov. In tako ni prišel domov,

pač pa v bolnišnico z razbitim nosom. Gasolin in "železna" ne gresta skupaj.

V nedeljo, 26. dec. smo pa v SND zabavali 20 voljakov iz Jefferson Barracks. Pripeljali smo jih z avti in tudi nazaj peljali. Da bi videli, kako so bili fantje veseli. Ko sem jih vozil, se je mlad fant izrazil, da je bil že večkrat v SND v Waukeganu in se vedno dobro zabaval. Sedaj so pa vsi tisti fantje, ki smo jih zabavali, že odšli neznankam. Tony Petrovič je vozil enega iz Chicago, doma pol bloka od jed-notinega poslopja. Rekel je, da pozna vse glavne odbornike v uradu. Ako se ne motim, se piše Bross.

Fantje so bili različnih narodnosti, vsi prijazni. Postrežba sicer ni bila najbolje organizirana in precejšnja zmešnjava, toda nekaj dobrega smo pa vendar naredili za bojevnike. In to tudi zaslužio, kajti drugače bi morali ostati v vojašnici, tako so pa imeli par veselih ur.

Povest starega naseljenca v Prosveti je bila zelo zanimiva. Škoda, da ni bila bolj podrobno opisana, kajti iz nje bi se napravila lepa knjiga.

Sedaj pa še o drugem slovenskem jetniku, ki je že tudi dolga leta za zidovjem. 30. dec. sem bil pri odvetniku, da poizvem, kako je glede osvoboditve. Povedal mi je, da ima poteškoče, ker nekdo mora biti zadaj, ki hoče Joeva Baversa držati v ječi za vsako ceno. Tudi z illinoiskim governerjem ima težkoče, ker je zvit dečko. Oni, ki so ga spravili v ječo, pa vsi molčijo kot grob. Ta advokat ve, da so ga omrežili, ali ne more dregniti v pravo gnezdo. Povedal sem mu spet, kje je listina z dekletovim podpisom.

Sedaj se je obrnil na neko češko organizacijo za pomoč in upa, da mu bo uspelo. Povedal mi je, da ne bo dolgo, ko bo izvedel, kdaj ali ako bo Joe pomiloščen. Ako bi se slovenske organizacije malo potrudile in pomagale, bi bil uspeh. Ako bi vsakdo dal le pet centov v sklad, bi se nabrala zadostna vsota, da bi ga osvobodili.

Bratje Slovenci, ali ga pomo pustili za jetniškim zidovjem vse njegovo življenje? Kje ste sedaj tisti njegovi prijatelji? Ko je bil prost in je imel denar v žepu, bi pravi Joe, sedaj, ko milo prosí, pa klobuk na oči potegneta in zraven še pravite: "Kar je iskal, to je dobil." Ne, bratje Slovenci, ne smemo biti tako trdosrčni. Če je storil kak greh, je že davno prestal kazen. Ne prosim zase, marveč v imenu Joeva Baversa, ki s solzami v očeh prosti pomoči. Posameznik (Daj se na 3. strani.)

VICTORY VERSES

DON'T LET PAUL AND HOPE BE LINGERED ON THE STAIRS TO SEND THE WOMEN THEIR HUSBANDS' CLOTHES, OFF THEIR OWN BACKS, INTO CLOTHES!

Voditelji železniških bratovčin pred Belo hišo. Od leve na desno: H. J. Fraser, A. F. Whitney, A. L. Johnston, D. B. Robertson in T. C. Cashen.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

teško kaj napravi, vsi pa smo moč.

Prejel sem pismo rojaka Johna Glavana iz Helperja, Utah, v katerem je poslal petak v sklad za rešitev Joeva iz ječe. Doda sem prejel vsega skupaj \$17. Joe se vsem iz srca zahvaljuje. Ali ta vsota ne zadostuje. Ravatelj jetnišnice mu je sam rekel: "Joe, čas je, da se izgubiš od tukaj. Si že dosti dolgo pri nas za prazen nič." Torej tukaj je spet dokaz, da ni nič zakrivil. Joe, ako imaš še kakšne papirje ali dokaze, ne drži jih, ampak mi jih takoj pošlji, da jih dam advokatu. Vsak dar naj se pošlje spodaj podpisanemu. Od prijatelje se vedno pričakujem petaka.

Čudno se mi vidi, zakaj nekateri člani toliko kritizirajo urednika Prosvete. Pustite ga v miru, on že ve, kaj dela. Zakaj ste ga pa izvolili? Vsak urednik ima svoja pravila. Saj se ni treba bati, da bi on vladal Rusijo ali pa Jugoslavijo. Well, morda bi bil pa vseeno boljši kot Peterček, kajti on ima že življenjske izkušnje za seboj, Peterček je pa fantina, ki živi brez dela na račun drugih.

Prejel sem precej božičnih voščil, toda nisem nikomur odgovoril. Naj pa na tem mestu izrečem lepo hvalo in da bi bilo leto 1944 res bolj srečno za vse.

Ciril Medved,
6007 Gravois,
St. Louis 16, Mo.

Malo "medicini" za br. Zornika

Cleveland, O.—Bratu Antonu Zorniku, drugemu uradni zastopniku: Cital sem se pred časom, ko si oglašal, da prodajaš "medicini" za možgane. Brat Zornik, zakaj ti prodajaš "medicini" drugim, sam se jih pa ne poluziš?

Stvar je bila sledeča (le dobro rabi svoje možgane): Dogovorjeno je bilo, da pojdeš in agitiraš "zanj," da bo izvoljen v urad velike jednote. Do volitev je še nekaj mesecev, ti pa greš in porabiš kar pet in dvajset let za to velikkansko agitacijo. V tem času bi lahko minilo kar šest konvencij in "on" bi lahko "ronal," kakor Jennings Bryan na oslu za demokratičnega predsednika. Pomisli malo, brat Zornik! Ako se podam danes na agitacijo v Chicago, La Salle, Oglesby, Waukegan in Milwaukee, ali je zato treba pet in dvajset let trudopolnega časa? Go home and take your brain medicine, Brother Zornik!

Prečitaj tudi tisti zapisnik dvanajste redne. Tudi tam so "medicini" za možgane—in te "medicini" sem imel v mislih, ko sem v svojem dopisu omenil 50 srebrnikov. Think a little—
Frank Barbič.

Bolesni in drugo

Butte, Mont.—Tukaj je marsikoga napadla bolezen. Tudi mene je prišla tako, da sem moral pustiti delo sredi štita in iti domov. Po par dneh, ko bi moralo biti bolje, je bilo slabše. Prijela se me je "plurisy" ali vnetje prsne mrene in bolj globoko kot sem dihal, bolj me je zbolelo v prsih, posebno pa pod srcem. Bal sem se, da me bo zagrabila pljučnica. Ker sem tako oslabil, da komaj hodim, sem se odločil, da ne grem na delo, dokler popolnoma ne ozdravim.

Tako sem doma in se držim največ v hiši pri topli peči. Tako mi je tudi zdravnik zapovedal in tega se držim. Dolgčas si preganjam s čitanjem Prosvete, ali žalibože je še za frustek ni. Mogoče bo kdo rekel: "Glej ga, rad bi večjo Prosveto, da bi bilo več prostora za kisanje..." V tem oziru mi je še prevelika, kajti ravno sedaj je toliko prepirla v nji, da že prebada, kakor pravi br. Louis Kocjan.

Louis, ali si ti tisti, s katerim sva bila skupaj na hrani v Michiganu v White Pine majni? Če si, te prosim, da mi kaj pišeš na naslov 1120 E. Mercury st., Butte, Mont. Ko dobim poštence, sem se pa odločil, da grem v tako opevani Cleveland, ker tam še nisem bil. Seveda bom

obiskal tudi br. Barbiča, ki ga osebno sicer ne poznam, marveč le po dopisih. Upam, da mi bo eno tudi zaigral, da se bom v Clevelandu zavrtel desno in levo—ako ne s plesalko, pa s kozarcem na glavi.

Ko čitam dopise, vidim, da se nekaterim ta prepričanje. Ali tisti, ki tako mislijo, so v zmoti. Nič ne pomislijo, kakšno podlago dajejo onim, katerim je naša SNPJ trn v peti in bi raje videli, da bi propadla danes kot jutri. Zatorej je čas, da se ta prepričanje opusti. Nekateri pravijo, kdo bi čital samo suhoparne dopise. Ali si more kdo predstavljati kaj bolj suhoparnega kot je prepričanje? Ali je še kdaj komu prinesel kak napredek? Nikoli, kajti v prepirlu ni napredka, ampak razdor pa bilo kjerkoli.

Nekateri bi menda radi videli, da bi br. Molek dobil broc. To predbacivanje radi Rusije in partizanov jim je le pretveza. Br. Molek, ti se drži smernic, kajere ti je dala dvanajsta redna konvencija. Ne odgovarjaj jim in bodo že opustili, kajti če kdo koga kliče "na korajžo," toda ni odgovora, se naveliča izzivanja. S tem bo tudi zaključen prepričanje v Prosveti.

Anton Zugel.

Želi res svobodno Jugoslavijo

Elizabeth, N. J.—Staro in viharo leto 1943 je za nami in začelo se je novo leto 1944. V to leto smo stopili z upanjem, da bi se pomiril krvavi vojni vihar, da bi prenehalo pobijanje nedolžnih ljudi, rušenje in požiganje domov, in to posebno še v Jugoslaviji po teh barbaričnih nemških nacijah. Želimo tudi, da bi bili nemški in italijanski nacistični pravilno sojeni za svoja barbarstva in pobijanje civilnega prebivalstva v nekdanji lepi Sloveniji in drugje.

Upam, da bodo zavzevalne armade zmagovite v nekaj mesecih in da bodo skupno z jugoslovansko osvobodilno fronto ali partizani v Jugoslaviji napravile mir in da bo zaplapolala zastava miru in svobode za vsa ljudstva.

Želel bi našemu jugoslovanskemu narodu, da bi si ustanovil pravično in resnično ljudsko vladno s svobodo govora, verskega in političnega prepričanja pa brez državnega lastništva posestev. Velike kmetije bogatašev, ki žive na račun ljudstva, naj se razdele med uboge kmete in delavce, posebno pa med one, ki se bore za svobodno Jugoslavijo. Bogatašem, ki so sedaj morebiti na varnem v Egiptu, Londonu ali Ameriki, naj se pusti toliko zemlje, kolikor jo bodo lahko sami obdelovali.

Slika kaže ameriška letala, ki mečejo bombe na Bremen, nemško pristaniščno mesto.

Upam in želim, da bi si Slovenci skupaj z ostalimi južnimi Slovani ustanovili svobodno federativno državo s sedežem v novo zgrajenem mestu—ne v Belgradu. Živela svobodna armada Jugoslavije! Živela resnično pravična in demokratična Jugoslavija!

Želel bi tudi kot naročnik Prosvete že od leta 1916—od prve številke dnevnika do danes—da bi si urednik Prosvete v letu 1944 malo pomiril svoje živce in da ne bi porabil toliko prostora za odgovore onim, ki stavijo upanje za boljše bodočnost Slovenec in sploh vseh Jugoslovancev pod novo organizirano provizorično vladno partizanov.

Nikakor ne morem verjeti, da bi slovenski in hrvaški katoliki kar čez noč postali sami komunisti. In tega ne verjamem posebej sedaj, ko sem prečital poročilo iz urada Slovenskega narodnega sveta, ki je bilo objavljeno v Prosveti 24. dec. in v katerem so navedena imena voditeljev osvobodilne fronte v Sloveniji. Že ta imena sama zanikujejo trditve, da je osvobodilna fronta ali provizorična vladna komunistična organizacija.

Vsa čast onim, ki so se pridružili partizanom ali osvobodilni fronti, dobro vedoči, da riskirajo življenje v svojem hrabrem boju proti nacističnim in fašističnim okupatorjem.

Saj tudi v demokratičnih deželah ni povsod z rožicami postlano, in to posebno ne za starejše ljudi. V več slučajih mora ubogi delavec tudi po nedolžnem predsedati v ječi dolga leta. V največ takih slučajih so bili prejšnja leta unjaki delavci in voditelji.

Andrew Spragar.

Italijanska koalicijska se krha

Komunisti zapretili z izstopom

Neapel, Italija, 6. jan.—Italijanski komunisti so obdolžili odbor za osvoboditev Italije neodločnosti in zapretili z izstopom. Odbor tvorijo predstavniki šestih protifašističnih strank.

Komunisti so izjavili, da odbor ne vodi energične kampanje za odstavitev kralja Viktorja Emanuela in ustanovitev novega režima, ki naj bi nasledil vladno maršala Badoglija. Izjava je prvo očitno znamenje, da se politična koalicijska krha.

Voditelji komunistične stranke trdijo, da predstavniki političnih strank so proti osvojitvi politike agresivne akcije, zaenkrat pa so obsojili zavezništvo vojaške vlade. Očitajo ji med drugim, da podpira kralja in Badoglija.

Eugenio Reale, predsednik komunistične stranke v Neaplju, je priznal odgovornost za razpečanje letakov s pozivi na ljudstvo, naj likvidira vse bivše voditelje fašistične stranke v južni Italiji. On trdi, da so nekateri dobili važne pozicije v administraciji.

SLOVENSKA NARODNA PODPORA JEDNOTA.

Izdaja svoje publikacije in to posebno list Prosveto za koristi ter potrebne agitacije svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

Britanski kolos

Napisal Harold J. Laski

Churchillova bolezen je prevezela angleško javnost, kakor da je osebno zadel vsakega posameznika. Ako bi bilo sploh še treba dodatnih dokazov za njegovo priljubljenost v masah angleškega naroda, bi mogli navesti občutek olajšanja, katerega so prinesli s seboj zdravniški bilteni, ki so poročali o njegovem ozdravljenju, ko je vsakomur odleglo...

Ta njegov vpliv je tem značilnejši, ker je v levičarskih krogih le malo takih, ki se ne zavdajo tega, da postaja Churchillova politika čedalje bolj konzervativna. Tem krogom je jasno, da je njegova popularnost največja zaslomba torijske stranke in obenem največja ovira obširnih poskusov na polju socialnega izboljšanja. Vsakomur, ki primerja Churchillove govore iz let 1909 do 1911 z njegovimi sedanjimi govori, postane jasno, da se je Churchill umikal nazaj z orjaškimi koraki, vsaj kar se tiče socialnih stvari.

Kljub temu stoji razkoračen nad političnim življenjem Velike Britanije kot ogromen kolos. Ne bilo bi sicer pravilno trditi, da je on čisto sam britanska vlada. Bevin, Morrison in nekoliko manj tudi Eden imajo tudi mnogo vpliva na angleško javnost. Toda Churchill je ravno tako velik v angleškem političnem življenju kot je velik Roosevelt v ameriški administraciji. Vsakdo čuti, da je on tisti, ki zares dela politiko in vsakdo se vprašuje, kaj bo on mislil, kadar se pojavi nov problem, in vsakdo je mnenja, da nobena stvar kaj definitivno rešena, dokler je on ne odobri.

Celo taki ljudje, ki kot jaz mislijo, da je Churchill storil ogromne, gorostane napake, in niti začel pravilno razumevati bistva te vojne, ker njegova misel roma vedno le nazaj k stari veličan preteklosti namesto v bodočnost, kjer bi morali ustvariti nove tradicije—celo taki ljudje so mu nehoti naklonjeni in ta naklonjenost še vedno raste. To ni le radi tega, ker je hraber in poln gonilne sile, katere ni mogoče ustaviti. Niti, ker je zares velik Anglež, politično najbrže največji od Gladstonea sem. To je pred vsem radi tega, ker čutimo vsi na levi in na desni, da je to tak mož kot bi mi vsi želeli, da ga zunanji svet smatra za tip angleškega značaja.

Velikodušen je in sovrati surovost in objestnost. Kadar dela velike stvari, jih dela z veliko gesto in obenem mu je dano, da se tako vtelesi v stvar, za katere se bori, da daje zanjo svoje najboljšje in tudi v njenem imenu tvega, kar je treba.

Nobenega dvoma ni o tem, da Churchill ljubi oblast in da so njegove ambicije prav tako velike in globoke kot one katerega koli profesionalnega politika. Toda nikdo ne more pregledati tega, da se ni nikdar bal povedati, kaj misli in da bi brez dvoma raje obdržal pravico govoriti kar hoče kot kupil oblast s tem, da bi se odrekel tej pravici.

Seveda, njegove zmote so velikkanske. Njegovo razumevanje za gospodarske probleme je jako majhno. Prepričan sem, da razume manj o indijskem problemu kot kateri koli angleški premier od Disraelija sem. Ni mu dano videti, s kakšnim velikkanskim korakom se britanski imperij premika proti zahodu. In akoravno je velik parlamentarec, je vendar v svojem bistvu preveč aristokrat, da bi razumel, kaj parlamentarizem pomeni.

Njegova duša je duša volčica, ki misli v pestrh prispodobah in noče razmišljati o neprijetnih dejstvih. On, ki tako sijajno govori, je vedno v nevarnosti, da ne bo razumel argumentov svojih oponentov. Odloči se tako bliskovito hitro, da se mu pripeti, da šele potem začne iskati vzrokov, zakaj se je odločil tako in ne drugače. Njegovo razumevanje je odprto konkretnim stvarim, ne pa abstraktnim. On razume Bevin, ne pa trade-unionizma, Morrisona, ne pa delavske stranke, Sidney Webba, a ne socializma, Stalina, ne pa boljševizma.

Dvomim, da smo imeli na Angleškem tako velikega političnega vodjo—morda z izjemo Lloyd-Georga—v sedanjih časih.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

2857-59 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Illinois

GLAVNI ODBOR

Izvršni odbor

VINCENT CAINKAR, gl. predsednik 2857 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER, gl. tajnik 2857 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON TROJAR, gl. pomočnik tajnika 2857 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUHEL, gl. blagajnik 2857 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, tajnik bol. odd. 2857 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MICHAEL VARNON, direkt. mlad. oddel. 2857 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
PHILIP GODINA, upravitelj glasila 2857 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila 2857 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

Podpredsedniki

MICHAEL R. KUMER, prvi podpredsednik Box 84, Universal, Pa.
CAMILUS ZARNICK, drugi podpredsednik 3587 W. 69th St., Cleveland 2, Ohio

Districtni podpredsedniki

JOE CULKAR, prvo okrožje 417 Woodland Ave., Johnstown, Pa.
JAMES MAGLICH, drugo okrožje R. D. No. 1, Oakdale, Pa.
RAYMOND TRAVNIK, tretje okrožje 7025 Middlepointe, Dearborn, Mich.
JOHN SPILLER, četrto okrožje 3079 Randall St., St. Louis 7, Mo.
URSULA AMBROZICH, peto okrožje 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
EDWARD TOMSIC, šesto okrožje 833 W. 7th St., Walsenburg, Colo.

Gospodarski odbor

MATH PETROVICH, predsednik 233 E. 181st St., Cleveland 10, Ohio
VINCENT CAINKAR 2857 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER 2857 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUHEL 2857 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
JACOB ZUPAN 1400 So. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
DONALD J. LOTNICH 1937 So. Trumbull Ave., Chicago 23, Ill.
RUDOLPH LISCH 790 E. 260th St., Euclid 17, O.

Poradni odbor

ANTON SHULAR, predsednik Box 27, Arma, Kansas
FRANK VRATARICH 315 Tener St., Luzerne, Pa.
FRANK BARBIČ 10811 Muskoka Ave., Cleveland 19, Ohio
ANDREW VIDRICH 708 Forest Ave., Johnstown, Pa.
JOSEPHINE MOČNIK 778 E. 180th Street, Cleveland 19, Ohio

Nadzorni odbor

FRANK ZAITZ, predsednik 3301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MILAN MEDVEDEC 10013 Upton Ave., Cleveland 19, Ohio
ANDREW GRUM 17182 Snowden, Detroit 21, Mich.
FRED MALOAT 231 So. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
38 Westlawn Ave., Peru, Ill.

Glavni sekretarji

DR. JOHN J. ZAVERTNIK 3319 So. Ridgeway, Chicago 23, Ill.

WHERE THE FUEL GOES

AN ARMY TRANSPORT
burns 53,000 gallons of fuel oil a day.

Spretnost v ročnem delu

v posnem času

American Red Cross, Washington 13, D. C.

Na dolgi listi prostovoljne pomoči, ki jo Rdeči križ dobavlja naši armadi, je sedaj uvrščeno še eno delovanje: poduk v spretnosti pri ročnem delu. Na ta način se lahko uposle konvalescenti, ki so bili ranjeni, bolni ali ki so v službi v bolnicah. Toda to poudčenje se ne sme zamenjati z delovno terapijo, katero podučujejo izučeni terapevti. Za Rdeči križ podučujejo izučeni umetniki in delavci iz dotičnega kraja, ker je ta kurz namenjen pred vsem onim, ki se za časa okrevanja hočejo izučiti kakšnega dela.

Pred letom dni so v nekaterih velikih bolnicah uvedli te kurze radi eksperimenta. Toda uspeh je bil tako velik, da se to delovanje sedaj širi v vse bolnice, v katerih predstojniki želijo imeti take kurze. Načrti so napravljeni v vsaki bolnici posebej in z odobritvijo odgovornih zdravnikov ter z ozirom na okrajne umetnike, ki so ponudili svoj talent.

V teh kurzi se vojaški učijo vezave knjig, barvanja, izdelave stvari iz kože in kovin, risanja, ženskih ročnih del, tkanja, beležnje, izdelovanja plakatov, lončenih posod in tepihov, skulpture, rezanja lesa in drugih stvari. V vsaki bolnici vsa ta dela nadzoruje glavni izurjeni delavec. Najbolj objubljen je izdelava modelov ladij in aeroplanov ter usnjenih stvarčic, kakor tudi rezljanje lesa in izdelovanje lončevine. Mnogi konvalescenti tudi radi izdelujejo znake armade in mornarice. Vpredejo jih v tepihe, izrežejo iz lesa, napravijo iz gline, vežejo jih in barvajo.

To delo vodijo oddelki za umetnost in izurjenost v edinih Rdečega križa, ki skrbijo za bolnice in zabavo. Člani teh oddelkov so eksperti na svojem polju in darujejo svoje delovanje. V vseh kurzi se vzdržujejo najvišji standardi onutkov in izdelave, zato bi se istočasno tudi dalo razumeti, kolike kulturne in trgovinske vrednosti morejo biti ročna dela v bodočih življenjih teh in vseh vojakov.

V kurzi, kjer se deluje na tem, so odprti odlični kurzi. Izurjeni umetniki in delavci povsod prostovoljno prispevajo svoje znanje in čas Rdečemu križu. Ko se v raznih bolnišnicah odpirajo ti kurzi, je vedno treba imeti v vidu, kakšne talente je mogoče dobiti v dotičnem kraju. Čeprav izgleda, da to malo obremenjuje ta načrt, v resnici ni tako; zgodi se samo v izjemnih slučajih. Malo je krajev, kjer ni umetnikov, ljudi, ki znajo delati pohštvo, rezljati les ter takih, ki so izurjeni delavci, katerih večina zelo rada nudi svojo pomoč ranjenecem in bolnim vojakom s pomočjo Rdečega križa.

VICTORY VERSES

THOUGH YOUR EYE ATTRACTING BEAUTY CAN STOP TRAFFIC IT IS TRUE - CROSS AT CORNERS ONLY, CUTS ON THE TRAFFIC MAY STOP YOU!

NATIONAL SAFETY COUNCIL

GUSARJI

(Les Filibustiers des Mers)

CLAUDE FARRERE

Poslovenil F. J.-e

(Se nadaljuje.)

Anamarija torej moli to uro, kakor moli navadno vsak petek in kliče k Izveličarju in njegovi majki za odpustanje za padlega dvobojevalca, ki je umrl v smrtnem grehu. Tudi dečko moli na svoj način, se pridno križa, sedaj z desno sedaj z levo ročico. Pa tudi zanj pride trenutek, ko ne ve več, kaj naj še moli, potem ko je dvakrat poročil vse molitvice, kar jih zna. Zato sedaj utihne. Ko to zapazi njegova mamica, ga privije k sebi, mu sklene ročice in govori besedo za besedo novo molitvico, ki si jo je bržčas izmislila ta trenutek in ki jo dete pokorno in radovoljno ponavlja s srebrnim glaskom:

"Preljubeznjivi Jezušček, usmili se me, ki sem kakor ti rojen brez očca. Sveta devica Marija, prosil za me in povej ljubemu očetu, kakor je storil svojemu ljubemu sinčku. V imenu očeta in sina in svetega duha, amen."

39

"Torej," pravi Ludvik Guenole in je nekako v zadregi, "kakor vidim, mojega brata Tomaža ni doma..."

"Bome, ni ga," pravi stari Malo in prijazno proži roko došlecu. Tomaža ni doma. K večerji pa pride gotovo. Kar tu ga počakaj, sicer ti bo njegova sestra Mina zamerila, saj kar menca same radovednosti, da bi te izpraševala. Le tu ostani dečko moj, pa klobuk obesi tjakaj, saj mu še krajce premencaš, če ga boš še dlje tako obračal med prsti. Le ostani, ti pravim. Z nami poješ zalagaj večerje, da nam napraviš veselje vsem skupaj — mati ima kuro v loncu. I hudiča, sinko moj, tu ostaneš, pa je! Saj menda nočeš, da se zameriš? Ali pa morda nisi naš domač?"

Tako prisrčno vabljen, mora Guenole ostati. Posetnikov v hišo v Strojarski ulici baš ni prihajalo preveč. Dasi sta sedaj bogata, pametna Malo in Perina le nista menjala načina svojega življenja. Obema se je zdelo, da sta že prestara, da se udajata kakršnikoli novi modi, pa če je ta novotarija na videz še tako lepa ali dobra. Ali pa, če le tako izgleda... Tomaž naj dela pozneje, kakor hoče, in naj bo po mili volji bodisi mešan ali plemič. Njegov oče in njegova mati pa sta rojena ribič in ribičevka, in tako hočeta tudi umreti. Vkljub temu se pa seveda okoristita s svojim poznim bogastvom, v kolikor gre za bistveno korist. Privoščita si sedaj pač več miru in več udobnosti, kaj boljšega pod zob in čašo boljšega na mizo, nazadnje pa mehko ležišče; toda nič več. Zlasti pa ničesar, kar bi bilo bolj za veselje tujcem ko domačim. Ni Malo, ni Perina nista sedaj v bogastvu hotela videti v svoji hiši tiste nakosatenen jare gospode, ki se imenuje boljše družbo, tistih ljudi, ki poprej niso nikdar mislili na Strojarsko ulico, ko sta Malo in Perina bila še nemaniča.

Zato prihajajo sedaj le dobri domači prijatelji, tisti iz prejšnjih časov. Tem pa so vrata na stečaj odprta. Ludvika Guenoleja smatrajo po usodi za Tomaževga brata, skoraj že po krvi, kakor je po duhu v resnici bil, in njegov prihod je vedno izzval veliko in iskreno radost v hiši.

Sama, ali skoraj toliko kakor sama, — kajti stari Malo je po večerji nekoliko zadremal v svojem naslanjaču in tako pričakoval, da se prikaže kokuš v skledi, — kramljata Mina in Ludvik.

"No," vpraša Mina, ko je dolgo brodira okrog glavnega vprašanja kakor mačka okrog vrele kaše, — "no, kam pa hodi pravzaprav Tomaž in kje preživlja toliko ur, ko ga ni pri nas doma?"

"Ne vem tega," odgovori Ludvik in je nekako lešen.

V resnici je le domneval. Toda najstrožja resnicoljubnost ga ni mogla siliti, da pove nekaj, česar še sam ne ve prav dobro. Vrhutega pa mu ni bilo ljubo, da bi izdal tajnosti drugih, četudi v najboljšem namenu.

Nezaupna pa vztraja Mina pri svojem izpraševanju.

"Kaj, tudi vam, svojemu poročniku in pomorskemu bratu, ne pove Tomaž ničesar?"

"Ničesar!" pravi Ludvik. To pot pa je odgovoril nekako grenko, in tenkosilna Minka je takoj zapazila ta ton. Zato je tudi takoj razumela, da govori Ludvik istino. Ona sama je dobro razumela, da se drugi žaloste in jeze nad takšnim obnašanjem Tomaževim, in da, kakor ona, trpe, da jim krati deležništvo svojih tajnosti.

"Če je tako," zopet pravi, "pa govorite ž njim in ga dobro izprašajte ter poskusite, da kaj izveste. Prisegam vam namreč, da sem zelo v skrbeh in da stavim glavo, če ni tukaj kakšna čarovnja..."

Ludvik Guenole na to prikima, saj je tudi sam prepričan o tem, in z najboljšim vzrokom! Kajti Juana je v Saint-Malo, in to je vzroka dovolj, da pričakuje Ludvik največjih neviščnosti, ki utegnejo še nastati...

On sam, Ludvik Guenole, je sicer mnogo jasneje gledal ko njegov brat Tomaž, to pa brez svoje zasluge, kajti mali bog ljubezni Kupido dobro strelja in oslepi vsako svojo žrtev. Guenole je torej videl mnogo jasneje in je takoj izpočel; ko so prispeli v domačo Dobro luk, izprevidel, koliko velikih težav nasprotuje predzremlju podjetju Tomaževemu, ki si je domislil, da pride v staroslavno in krepostno strogost mesto Saint-Malo dekle, najdeno bogveje, morda čarovnico, vsekakor ajdovko, ki je morda vrhu vsega tega še vlačuga. Vsa zadeva je mnogo več ko nemogoča. Niti razmišljati se ne da o njej! Toda Tomaž ni takrat vprašal nikogar za svet, in tudi pozneje ni potreboval nikakršnega svedoka. Prav sam je delal na svojo pest in na skrivaj, celo pred Ludvikom samim, ko je spravljal Juano v čolno na kopno in jo spremljal skozi Velika vrata.

Na tistem je bil sicer Ludvik zaradi tega skrivanja precej užaljen, saj je pomenilo, da mu brat Tomaž ne zaupa dovolj, toda Ludvik je bilo vendar le po godu, da ni udeležen. Kajti kadar se bo Tomaž začel kesati, kadar bo občutil razne neskladnosti in neprijetnosti, zadrege, neviščnosti in varane nade, takrat ne bo imel nikogar, ki bi mu mogel očitati, da je sodeloval in da ga ni opozarjal na razne možnosti, ki so gotove in neizogibne.

Med tem pa nadaljuje Mina svoje govorjenje: "Poprej nekoč bi mi ne bil Tomaž prikrival najmanjše stvarce, sedaj pa! Toda to še ni najhujše. Naj vam sam pove, ali ima vzroka dvomiti nad menoj in ali sem mu kedaj dala priliko, da se ljuti nad menoj zaradi besedi, ki bi jih bila jaz napravila s kakršnikoli čenčanjem. Vi sami veste vse to od njega samega in mi morete svedočiti. Kaj je kdaj mesto izvedelo za njegove prigode ali nerodnosti, ki jih je uganjal, čeprav so naši mestni gospodje in celo njegova prevzvišenost sama posebno iskala krivca? Ali je kdo kdaj slišal o slučaju Anemarije Kerdoneuffove, dasiravno se je Tomaž toliko brigal za ta slučaj, da je celo ostal prošlo leto sam v Ameriki in poslal vas semkaj v ogled, da vidite, kaj je z materjo in dekletom?"

(Dalje prihodnjič.)

RABAU KNOCKOUT NEXT

MARINE INVASION of Cape Gloucester and establishment of a second U. S. foothold on New Britain is to be followed immediately by knockout air attacks on Rabaul's air fields and air forces. Vice Admiral Aubrey Smith, commander of the South Pacific air forces, announces that the same technique used on Bougainville will be repeated, to immobilize air fields and planes ahead of ground forces.

visoki hiši. Bila je srečna, da jo čaka stari zeman in da preklinja. Čutila je slast svobode in neznosti polna zavest je vstajala v njenem srcu. Žrtvovala se je Konstantinu. A ko je videla, da leži na tleh, je hitela k njemu in je prigrčila njegovo glavo. Poljubovala ga je in mu govorila nežno med solzami:

"Oh moj ubogi hudiček, moj ubogi hudiček!"

Ona dva Rusa sta se prerila do nje in vzdignila Konstantina. Posadila sta ga na visoki stol in mu obrisala lice.

"Umri se, brati!" mu je prigovarjal prvi in branil Heleni k njemu.

"Kaj si ti govoril o Bogu?" je vprašal šepetaje drugi.

Konstantin ga je začuden pogledal.

"Ha-ha-ha!" se je zasmelal divje in mahnil krčmarju z roko. "Absinta!" je kriknil nanj.

A predno so mu podali pijače, je bil Konstantin že pri vratih in je izginil na ulico. Helena je hitela za njim. In tedaj se je domislila, da je Konstantin tisti ubogi satan, katerega pritiska mogočni angeli. Pretreslo jo je in strah ji je stisnil srce in noge so ji zastale.

III.

V mansardi je bilo temno. Medli sij svetla od zunaj je obvisel na veliki sliki in ločil belo ozadje platna od skupine črnih, mrgolečih točk. Konstantin je ležal na tleh in poslušal tišino. Zdelo se mu je, da ona izvira v njegovem srcu, da leze počasi po vseh udih, da se plazi od trdih nemih sten. Bilo mu je lahno in prijetno, skušal je namestiti glavo in zapreti oči, da bi spal.

Znan glas, poln miline in razkošja, ga je zaklical:

"Stanej, ne slišiš? Na grič pojdi in zavoni, avemarijo zavoni!"

Skozi drevje je sijalo na prag zahajajoče solnce, na pragu pa je stala visoka ženska. Z glavo je segala do zakajenega, sajastega trama podbojev.

"Mama, črni ste na glavi, črni..."

Mati se je nasmehnila. Zapretila je Staneju in ponovila: "Ne greš zvonit avemarije? Solnce je že nizko, pojdi, zavoni, da prej ne zatone!"

Cerkvica sv. Mihela stoji na griču in strma je pet, ki vodi do nje. Stanej je zvonil že jutraj in tudi opoldne je že zvonil tam gori, avemarije pa ni še zvonil nikoli. Boji se Stanej večera na griču, boji se sv. Mihela v oltarju. In sedi na pragu in se ne gane.

"Kaj ne greš, se bojiš?" ga draži mati.

Tedaj je Stanej vstal in se napotil na grič. Cerkvica sv. Mihela je majhna, siva in stara, počrnele so že zidovi, razdrapani je streha. Kraj nje stoji zvonik, kakor dedek star, in v solncu se smeje njegove okrogle line. Stanej je povlekel vrv in zvonček je zapel srebrno jasno, sveto avemarijo.

Ko je odzvonilo, je tonilo solnce za tiste sinje gore. Umiril je Stanej zvon in se vsedel na cerkveni prag, da bi počival. Toda zvon še ni umolknil, pel je naprej, brnel sam zase, kakor po božem verniku, zátopljen v tiho molitev.

In Stanej mu je zaklical: "Nehaj zvoniti, zvonček, zdaj bodo ljudje zaspali!"

Zvon je odgovarjal iz temnih lin: "Stanej, Stanej, ti ljubi hudička v oltarju, jaz to vem, Stanej, jaz sem stari, modri zvon."

Stanej se je prestrašil: "Kaj bi vedel, zvonček, visoko v linah si, kaj bi vedel..."

In zopet zvon:

"Kadar govorim jaz, govori sam Bog. Stanej, ti pa sovražiš sv. Mihela, ki ga vsi ljubijo, hudička pa imaš rad, ki ga vsi sovražijo."

In Stanej:

"Ubog hudiček... Sveti Mihel pa je hudoben, ker tlači hudička kruto, neprestano..."

"Stanej, Stanej..."

In zvon je nehal brneti.

Stanej bi bil rad zbežal po griču navzdol k svoji materi in bi se stisnil pod njeno toplo dlan. Toda zamislil se je in obsedel je, sladka tesnoba ga je držala na cerkvenem pragu. Podili so ga domu mrakovi, Stanej pa je še sedel in zrl v temna cerkvena vrata. Nad cerkvijo so se pokazale prve zvezde, na trati je zablestela rosa v medlem luninem svitu, po dolini se je razlegla mehka sivkasta megla. Nad njo je plula velika ptica, tiha in temna, odnekod je prihajal za tegli klic, enak in ženski, Staneju se je zdelo, da je klic materin.

Hlastno je vstal in potisnil vrata cerkve. Tihotapsko se je plazil po cerkvi, z nožem v roki, pred oltarjem pa se je zdrnil in obstal. Lomeč se v pisnem steklu okna, je klečala pred sv. Mihelom pobožna mesečina. Stanej se je ostrčil in se približal sliki, zamahnil z nožem po arhangeli in hotel zbežati.

Tedaj pa se je zamajala cerkev, pokalo je v zidovju, zazvonil je zvon. Dolge roke so segle po Staneju in mu stisnile srce, da je zakričal v bolesti in se zgrudil pred oltarjem na tla.

Konstantin je odprl oči in iz

teme pogledal v temo. V mučnem polusnu je valovala njegova zavest, obhajal ga je leden strah, zdelo se mu je, da bi umrl, ako bi se zganil. Njegova volja se je trudila, da bi uganila in izpolnila neznano silno željo. Potem so se mu misli zjasnile in so romale od postaje do postaje njegovega življenja. Ah, to je bila dolga trnjeva pot, na kateri je Konstantin krvavi pot potil. Videl je samega sebe v pijanem baru, slišal je svojo lastno ironijo:

(Dalje prihodnjič.)

Razni mali oglasi

MOŠKI

za strganje kozuhovine. Prilika zaslužiti \$100 na teden. "Piece work" se naučite z lahkoto. Samo zimska sezona. Prijavite se takoj pri

SILBERMAN FUR CORP.

1117 W. 35th St.

MOŠKI IN ŽENSKÉ

za procesiranje živil
Vojno produkcijska tavnarna
Starost brez obzira
Dobra plača
FOOD PROCESSORS
2542 Elston Ave.

MAKE EVERY

PAY DAY

BOND DAY

JOIN THE PAY-ROLL

SAVINGS PLAN

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizišnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, boljšem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Cene zmerno, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2857-59 SO. LAWNDALE AVENUE

TELEFON ROCKWELL 4904

Tam se dobe na hitro tudi vsa ustmena pojasnila
CHICAGO, ILL.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine in eni naročnik. List Prosveta stane na vsa enaka, za člane ali družine \$6.00 za eno leto naročnine. Ker pa člani še plačajo pri anketu \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane S.N.P.J. List Prosveta je vsa lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnili:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado	Za Chicago in okolice je
1 tednik in 4.00	1 tednik in 6.00
2 tednika in 3.00	2 tednika in 5.10
3 tednika in 2.40	3 tednika in 3.90
4 tednika in 1.20	4 tednika in 2.70
5 tednikov in nič	5 tednikov in 1.50

Za Evropo je \$6.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vsa lastnina.

PROSVETA, S.N.P.J.
2857 So. Lawndale Ave.
Chicago 23, Ill.

Priloge politijam naročnine za list Prosveto vsoto \$

1. Ime Čl. družine \$.

Naziv

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledenih

članov moje družine:

2. Čl. družine \$.

3. Čl. družine \$.

4. Čl. družine \$.

5. Čl. družine \$.

Mesto Država

Nov naročnik ☐ Star naročnik ☐

Deset povesti

Anton Novačan

HUDIČ V ULICI SV. MIHELA

II.

(Se nadaljuje.)

Konstantin se je ogledal kakor v sotesko zagnana zver. Oči so se mu motno zalile, prsi so se mu tresle, po vsem životu ga je preletelo kakor smrtni strah.

Grenko so se mu zganile ustne.

"Ne verujete v Boga?"

Kriknil je strašno in na svo

moč, da mu je nabrekli vrat in so mu izstopile žile na čelu. V baru je zavladala grobna tišina. In prestrašili so se, ko je nadaljeval šepetaje, milo proseče:

"Odprite oči, slepci! Lejte, ta duša se je rešila, ta duša je vstala. O, ne verujte krivim prerokom, ki pravijo v svojem napuhu, da se kregajo z Bogom..."

Tudi tistim ne, ki se skesani plazijo za njim. Lepota pozna samo eno linijo in blažene oči, ki so jo našle. In ta linija je v grehu, obupu, žalosti in radosti

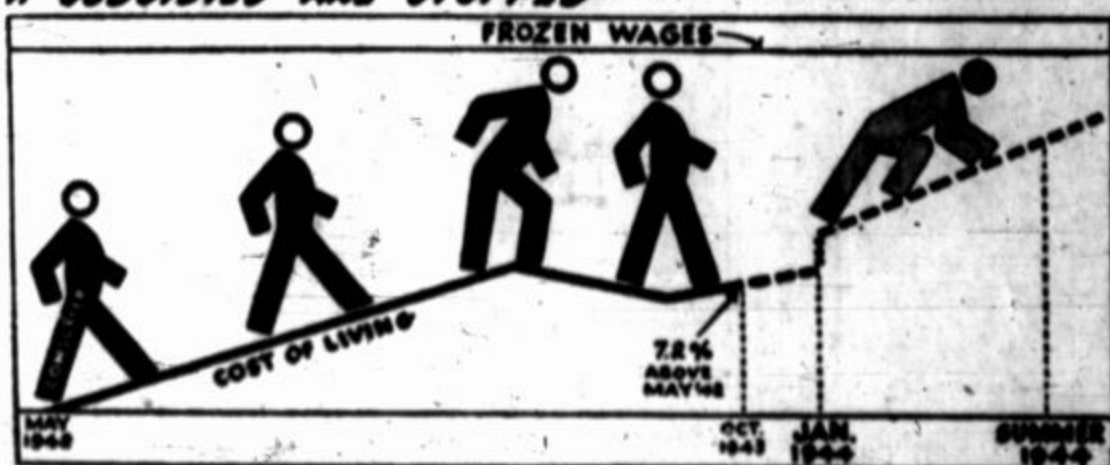
srca večno ena in sama, stvar

stva edini smisel in vzvod. Ubijte Boga in ljubite lepoto. Lepote edino linijo. Ta duša jo je našla."

Kazal je strmečim na Heleno in solze so mu potekle po licu. Iztegnil je roke po njej, toda omahnil je in padel in butil z glavno glasno ob tla.

Helena je zardevala na visokem stolu in se razgledovala po baru. Ni razumela ne ljudi ne čudnih besed Konstantinovih. Popravljala si je v zadregi klobuček. Mislija je na odurnega starca, ki jo čaka zaman in preklinja z ustim brez zob v tisti

IF SUBSIDIES ARE STOPPED —

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

NOVA IZDAJA

STANE SEDAJ

\$2.50

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi.

Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.